LẬP TRÌNH HỆ THỐNG

ThS. Đỗ Thị Thu Hiền (hiendtt@uit.edu.vn)

TRƯỜNG ĐH CÔNG NGHỆ THÔNG TIN - ĐHQG-HCM

KHOA MẠNG MÁY TÍNH & TRUYỀN THÔNG

FACULTY OF COMPUTER NETWORK AND COMMUNICATIONS

Tầng 8 - Tòa nhà E, trường ĐH Công nghệ Thông tin, ĐHQG-HCM Điện thoại: (08)3 725 1993 (122)

Machine-level programming: Điều khiển luồng

Làm thế nào biểu diễn trong assembly?

Assembly code if (x>y) // if instruction để kiểm tra điều kiện trong assembly?? result = x + y; → addl %ebx, %eax else // else?? result = x - y; → subl %ebx, %eax

// for instruction??
and what else??

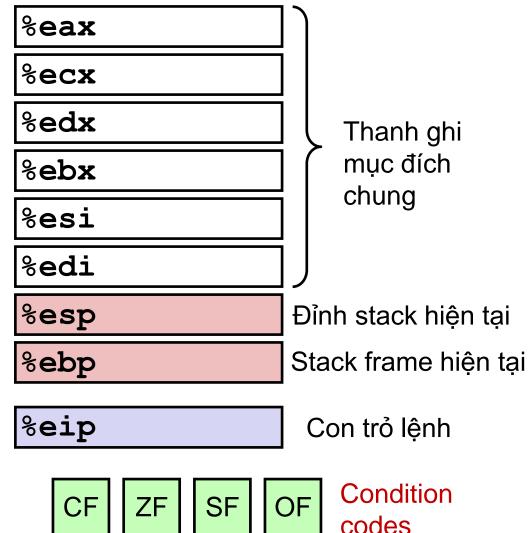

Nội dung

- Điều khiển luồng: Condition codes
- Rẽ nhánh có điều kiện
- Vòng lặp

Trạng thái bộ xử lý (IA32)

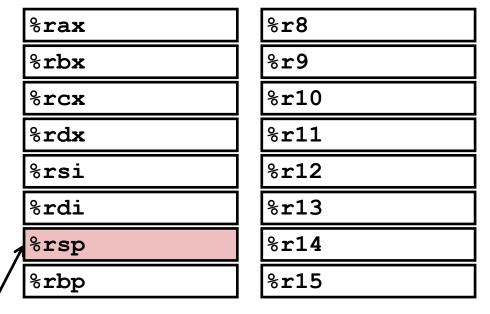
- Các thông tin về chương trình hiện đang thực thi
  - Dữ liệu tạm thời (%eax, ...)
  - Vị trí của stack trong lúc chạy (%esp, %ebp)
  - Vị trí kiểm soát câu lệnh được thực thi (%eip, ...)
  - Trạng thái của một số test gần nhất (CF, ZF, SF, OF)

Trạng thái bộ xử lý (x86-64)?

- Các thông tin về chương trình hiện đang thực thi
  - Dữ liệu tạm thời (%rax, ...)
  - Vị trí của stack trong lúc chạy (%rsp)
  - Vị trí kiểm soát câu lệnh được thực thi (%rip, ...)
  - Trạng thái của một số test gần nhất (CF, ZF, SF, OF)

Registers

%rip

Con trở lệnh

Đỉnh stack hiện tại

Condition codes

Condition Codes

- Các "thanh ghi" 1-bit
  - CF Carry Flag (for unsigned)SF Sign Flag (for signed)
  - **ZF** Zero Flag **OF** Overflow Flag (for signed)
- Chứa trong thanh ghi %eflag / %rflag
- Gán giá trị cho các condition codes
  - Gán ngầm: qua các phép tính toán học
  - Gán tường minh: các lệnh so sánh, test
- Condition codes có thể được dùng để:
  - Thực thi các đoạn lệnh dựa trên các điều kiện
  - Gán giá trị dựa trên điều kiện
  - Chuyển dữ liệu dựa trên các điều kiện

Gán giá trị Condition Codes (1) **Gán ngầm qua phép tính toán học**

- Các "thanh ghi" 1-bit
  - CF Carry Flag (for unsigned)
     SF Sign Flag (for signed)
  - ZF Zero FlagOF Overflow Flag (for signed)
- Được gán ngầm bằng các phép tính toán học
  - Có thể được xem là tác dụng phụ (side affect) của các phép toán này
    Ví dụ: addq Src, Dest ↔ t = a+b
  - CF được gán nếu có nhớ bit ở most significant bit (tràn số không dấu)
  - ZF được gán nếu t == 0
  - SF được gán nếu t < 0 (có dấu)
  - OF được gán nếu tràn số bù 2 (có dấu) (a>0 && b>0 && t<0) || (a<0 && b<0 && t>=0)
- Không được gán giá trị bằng instruction leal!

Gán giá trị Condition Codes (2) **Gán tường minh qua phép so sánh**

- Giá trị được gán tường minh bằng các instruction So sánh
  - •cmpl Src2, Src1
  - •cmpl b, a tương tự như tính a b mà không cần lưu lại kết quả tính
  - CF được gán nếu có nhớ bit ở most significant bit (dùng cho so sánh số không dấu)
  - ZF được gán nếu a == b
  - SF được gán nếu (a-b) < 0 (phép trừ có dấu âm)
  - OF được gán nếu tràn số bù 2 (có dấu)
     (a>0 && b<0 && (a-b)<0) || (a<0 && b>0 && (a-b)>0)

Gán giá trị Condition Codes (3) **Gán tường minh qua lệnh test**

- Gán tường minh bằng lệnh test
  - testl Src2, Src1
     testl b,a tương tự tính a & b mà không lưu lại kết quả tính
  - Gán giá trị các condition codes dựa trên giá trị của Src1 & Src2
  - Hữu ích khi có 1 toán hạng đóng vai trò là mask
  - ZF được gán khi a&b == 0
  - SF được gán khi a&b < 0

Sử dụng Condition Codes Điều khiển luồng dựa trên điều kiện

- Gán giá trị dựa trên điều kiện
  - setX
- Chuyển dữ liệu dựa trên điều kiện
  - Conditional move
- Rẽ nhánh có điều kiện
  - Instruction re nhánh: jX
  - If/else
  - Vòng lặp (loop)

Nội dung

- Điều khiển luồng: Condition codes
- Rẽ nhánh có điều kiện
- Vòng lặp

Các câu lệnh jump

■ Các instruction jX

- jX label
- Nhảy đến đoạn mã khác (được gán nhãn label) để thực thi dựa trên các condition codes.

jX	Điều kiện	Mô tả
jmp	1	Nhảy không điều kiện
je	ZF	Equal / Zero
jne	~ZF	Not Equal / Not Zero
js	SF	Negative
jns	~SF	Nonnegative
jg	~(SF^OF) &~ZF	Greater (Signed)
jge	~(SF^OF)	Greater or Equal (Signed)
j1	(SF^OF)	Less (Signed)
jle	(SF^OF) ZF	Less or Equal (Signed)
ja	~CF&~ZF	Above (unsigned)
jb	CF	Below (unsigned)

Các câu lệnh jump kết hợp với so sánh

- Các lệnh jump thường kết hợp với các lệnh so sánh/test
  - Kết quả của lệnh so sánh/test quyết định có thực hiện jump hay không.

```
cmpl src2, src1
jx label
```

jX	Điều kiện nhảy
je	src1 == src2
jne	src1 != src2
jg	src1 > src2
jge	src1 ≥ src2
jl	src1 < src2
jle	src1 ≤ src2

Sử dụng lệnh jX nào?

- Cho các giá trị: %eax = x %ebx = y %ecx = z
- Một đoạn mã gán nhãn .L1

Điều kiện nhảy đến .L1	Tổ hợp lệnh cmpl/test và jX
x == y	
y != z	
Z > X	
x < 0	
y == 0	
Z	
true	

Rẽ nhánh có điều kiện – Ví dụ

```
x at %ebp+8, y at %ebp+12
int absdiff(int x, int y)
                                          movl 8(\%ebp), \%edx //x
  int result;
                                                  12(%ebp), %eax //y
                                          movl
  if (x < y)
                                                  %eax, %edx
                                          cmpl
    result = y-x;
                                          jge
                                                  .L2
  else
    result = x-y;
                                                  %edx, %eax
                                          subl
  return result;
                                          jmp
                                                  .L3
                                        .L2:
                                                        # x >= y
                                                  %eax, %edx
                                          subl
                                    8
                                                  %edx, %eax
                                          movl
                                       .L3:
                                   10
```

Sử dụng điều kiện nhảy là điều kiện **false** của if

Rẽ nhánh có điều kiện – Ví dụ (tt)

```
int absdiff(int x, int y)
{
  int result;
  if (x < y)
    result = y-x;
  else
    result = x-y;
  return result;
}</pre>
```

```
x at %ebp+8, y at %ebp+12
       movl 8(%ebp), %edx //X
       movl 12(%ebp), %eax //y
       cmpl %eax, %edx
       jl
              .L2
4
              %eax, %edx
       subl
       movl
              %edx, %eax
       jmp
              .L3
  .L2:
9.
       subl
              %edx, %eax
10..L3
```

Sử dụng điều kiện nhảy là điều kiện **true** của if

Dang Goto

- C hỗ trợ goto statement → bản chất giống lệnh jmp
- Nhảy đến vị trí xác định bởi label

```
int absdiff(int x, int y)
{
    int result;
    if (x > y)
        result = x-y;
    else
        result = y-x;
    return result;
}
```

```
int absdiff j(int x, int y)
    int result;
    int ntest = x \le y;
    if (ntest) goto Else;
    result = x-y;
    goto Done;
Else:
    result = y-x;
 Done:
    return result;
```

Phương pháp chung

C code

```
if (test-expr)
    then-statement;
else
    else-statement;
```

Dạng Goto (thực hiện tính toán và luồng tương tự mã assembly)

Assembly code

Phương pháp chung

C code

```
if (a>b)
   result = a^b;
else
  result = a&b;
```

Dạng Goto (thực hiện tính toán và luồng tương tự mã assembly)

Assembly code

```
%eax = a %ebx = b
```

```
cmpl %ebx, %eax
jle False
xorl %ebx, %eax
jmp Done
False:
andl %ebx, %eax

Done:
// return value in %eax
```

Ví dụ 1: if/else - Từ C sang assembly

```
1  int func(int x, int y)
2  {
3     int result = 0;
4     if (x > 2)
5         result = x + y;
6     else
7         result = x - y;
8         return result;
9  }
```

```
// x at %ebp+8, y at %ebp+12
1. movl $0, -4(%ebp) //result
```

Dạng Goto (thực hiện tính toán và luồng tương tự mã assembly)

```
1. int func(int x, int y)
2. {
       int result = 0;
3.
       not true =
4.
         if (not true)
5.
              goto False;
6.
7.
8.
       goto Done;
9.
      False:
10.
11.
      Done:
12. }
```

Ví dụ 2: Nested if - Từ C sang assembly

C code

Assembly code

```
// x at %ebp+8, y at %ebp+12
1.
      movl $0, -4(%ebp) #result
```

Ví dụ 3: if/else - Từ C sang assembly

C code

```
int func(int x, int y)

int func(int x, int y)

int result = 0;

if ( y && x!= y)

result = x + y;

return result;

}
```

Viết Assembly code tương ứng?

Biết giá trị trả về sẽ lưu trong thanh ghi %eax

```
// x at %ebp+8, y at %ebp+12
1. movl $0, -4(%ebp) //result
```

Ví du 4: if/else - Từ C sang assembly

C code

```
1. int arith(int a, int b, int c)
2. {
3.
      int sum = 0;
4. if(c < 0 || a == b)
5.
          sum = (a \& b)^c;
6. return sum;
7. }
```

Viết Assembly code tương ứng?

Biết giá trị trả về sẽ lưu trong thanh ghi %eax

```
// a at %ebp+8, b at %ebp+12, c at %ebp+16
       movl $0, -4(%ebp) // sum
2.
```

Ví dụ 5: if/else - Từ assembly sang C

Assembly code

Dự đoán Code C?

- Điều kiện true của if:

- Đoạn code tương ứng với true?

- Đoạn code tương ứng với false?

Nội dung

- Điều khiển luồng: Condition codes
- Rẽ nhánh có điều kiện
- Vòng lặp

Vòng lặp (loops)

Vòng lặp trong C

- do-while
- while
- for

Vòng lặp ở mức máy tính

- Không có instruction hỗ trợ trực tiếp
- Là tổ hợp các phép kiểm tra và jump có điều kiện
- Dựa trên dạng vòng lặp do-while
  - Các dạng vòng lặp khác trong C sẽ được chuyển sang dạng này sau đó biên dịch thành mã máy

Vòng lặp Do-While

C Code

```
int pcount_do(unsigned int x)
{
  int result = 0;
  do {
    result += x & 0x1;
    x >>= 1;
  } while (x);
  return result;
}
```

```
int pcount_goto(unsigned int x)
{
    long result = 0;
    loop:
        result += x & 0x1;
        x >>= 1;
        if(x) goto loop;
        return result;
}
```

- Đếm số bit 1 có trong tham số x ("popcount")
- Sử dụng rẽ nhánh có điều kiện để tiếp tục hoặc thoát khỏi vòng lặp

Biên dịch vòng lặp Do-While

```
int pcount_goto(unsigned int x)
{
    int result = 0;
loop:
    result += x & 0x1;
    x >>= 1;
    if(x) goto loop;
    return result;
}
```

```
■ Registers:
%edx x
%ecx result
```

```
movl $0, %ecx # result = 0
.L2:  # loop:
  movl %edx, %eax
  andl $1, %eax # t = x & 1
  addl %eax, %ecx # result += t
  shrl %edx # x >>= 1
  jne .L2 # If !0, goto loop
```

Chuyển mã vòng lặp Do-while: Tổng quát

C Code

```
do

Body

while (Test);
```

```
loop:

Body

if (Test)

goto loop
```

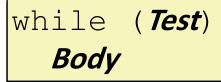
Chuyển mã vòng lặp While

- Khác biệt giữa do-while và while?
  - Do-while: thực hiện body ít nhất 1 lần
  - While: có thể không thực hiện
- Chuyển While sang Do-while
  - Cần đảm bảo thực hiện kiểm tra điều kiện trước tiên!

Chuyển mã vòng lặp While - Dạng 1

- Chuyển mã dạng "nhảy vào giữa" → kiểm tra điều kiện trước
- Sử dụng với option -Og

While version


```
goto test;
loop:
   Body
test:
   if (Test)
      goto loop;
done:
```

Chuyển mã vòng lặp While - Dạng 1 - Ví dụ

C Code

```
int pcount_while
(unsigned int x)
{
  int result = 0;
  while (x) {
    result += x & 0x1;
    x >>= 1;
  }
  return result;
}
```

Dạng "Nhảy vào giữa"

```
int pcount goto jtm
  (unsigned int x)
    int result = 0;
    goto test;
loop:
    result += x & 0x1;
    x >>= 1;
test:
    if(x) goto loop;
    return result;
```

Goto đầu tiên bắt đầu vòng lặp tại test để kiểm tra điều kiện trước

Chuyển mã vòng lặp While – Dạng 2

While version

```
while (Test)
Body
```


Do-While Version

```
if (! Test)
    goto done;
    do
    Body
    while (Test);
done:
```

- Chuyển sang dạng "Do-while"
- Sử dụng với option –01

```
if (! Test)
    goto done;
loop:
    Body
    if (Test)
        goto loop;
done:
```

Chuyển mã vòng lặp While - Dạng 2 - Ví dụ

C Code

```
int pcount_while
(unsigned int x)
{
  int result = 0;
  while (x) {
    result += x & 0x1;
    x >>= 1;
  }
  return result;
}
```

Dang Do-While

```
int pcount goto dw
  (unsigned int x)
    int result = 0;
    if (!x) goto done;
 loop:
    result += x \& 0x1;
    x >>= 1;
    if(x) goto loop;
 done:
    return result;
```

Điều kiện ban đầu được kiểm tra trước khi vào vòng lặp

Dạng vòng lặp For

```
for (Init, Test ; Update)
Body
```

```
#define WSIZE 8*sizeof(int)
int pcount for(unsigned int x)
  size t i;
  int result = 0;
  for (i = 0; i < WSIZE; i++)</pre>
    unsigned bit =
      (x >> i) & 0x1;
    result += bit;
  return result;
```

Khởi tạo

```
i = 0
```

Kiểm tra

```
i < WSIZE
```

Cập nhật

```
i++
```

Body

```
{
  unsigned bit =
    (x >> i) & 0x1;
  result += bit;
}
```

Vòng lặp For → Vòng lặp While

For Version

```
for (Init; Test; Update)

Body
```


While Version

```
Init;
while (Test) {
    Body
    Update;
}
```

Chuyển vòng lặp For sang While

Khởi tạo

```
i = 0
```

Kiểm tra

```
i < WSIZE
```

Cập nhật

```
i++
```

Body

```
{
  unsigned bit =
    (x >> i) & 0x1;
  result += bit;
}
```

```
int pcount for while(unsigned int x)
  size t i;
  long result = 0;
  i = 0;
 while (i < WSIZE)
    unsigned bit =
      (x >> i) & 0x1;
    result += bit;
    i++;
  return result;
```

Chuyển vòng lặp For sang Do-While

C Code

Goto Version

```
int pcount for(unsigned int x)
 size t i;
  int result = 0;
  for (i = 0; i < WSIZE; i++)
   unsigned bit =
      (x >> i) & 0x1;
    result += bit;
  return result;
```

```
int pcount for goto dw
  (unsigned int x) {
  size t i;
  int result = 0;
  i = 0;
                     Init
 if (!(i < WSIZE)
                     ! Test
    geto done;
 loop:
   unsigned bit =
      (x \gg i) \& 0x1; Body
    result += bit;
  i++; Update
  if (i < WSIZE)
                   Test
    goto loop;
 done:
  return result;
```

Chuyển mã vòng lặp Ví dụ 1 – Do-while

```
// x at %ebp+8
1. func:
2.
         pushl %ebp
3.
           movl %esp, %ebp
           subl $4,%esp
5.
           mov1 $0,-4(%ebp) # count
   .L1:
7.
           add1 $2,8(%ebp)
8.
           incl -4(%ebp)
9.
           cmp1 $9,8(%ebp)
10
           jle .L1
11.
           movl -4(%ebp),%eax
12.
           leave
13.
           ret
```

Điều kiện dừng?

■ Body?

Chuyển mã vòng lặp Ví dụ 1 – For?

```
//
       x at %ebp+8
1. func:
2.
           pushl %ebp
           movl %esp, %ebp
            subl $4,%esp
5.
           movl $0,-4(%ebp)
                                 # count
   .L1:
7.
            add1 $2,8(%ebp)
8.
            incl -4(%ebp)
9.
            cmpl $9,8(%ebp)
10
            jle .L1
11.
            movl -4(%ebp),%eax
12.
            leave
13.
            ret
```

Khởi tạo?

■ Điều kiện dừng?

Cập nhật?

Body?

Chuyển mã vòng lặp Ví dụ 2

```
Khởi tạo?
1. func:
2.
           mov1 $0,-8(%ebp) # count
                                             Điều kiện dừng?
4.
           movl $0,-4(%ebp)
                               # i
   .L2:
6.
           cmpl $19,-4(%ebp)
                              // Kiểm tra điều
7.
           jg .L3
                              kiện trước tiên
                                                Cập nhật?
8.
           movl -4(%ebp), %eax
           addl %eax,-8(%ebp)
10
           incl -4(%ebp)
11
           jmp .L2
                                                Body?
12..L3:
13.
           leave
14.
           ret
```

Chuyển mã vòng lặp Ví dụ 3

Cho mảng ký tự char* a có độ dài len

```
// &a[0] at %ebp+8, len at %ebp+12

    array func:

2.
           movl $0, -8(%ebp) # result
3.
           movl
                   $0, -4(%ebp) # i
                   .L2
4.
           jmp
   L3:
           movl -4(%ebp), %edx
6.
7.
           movl 8(%ebp), %eax
8.
           addl %edx, %eax
9.
           mov (%eax), %al
10
           subl
                   $48, %eax
11.
           addl
                   %eax, -8(%ebp)
12.
           addl
                   $1, -4(%ebp)
13. L2:
14.
           movl
                   -4(%ebp), %eax
15.
                   12(%ebp), %eax
           cmpl
16.
           jl
                   .L3
17
           movl
                   -8 (%ebp), %eax #return
```

Khởi tạo?

Điều kiện dừng?

Cập nhật?

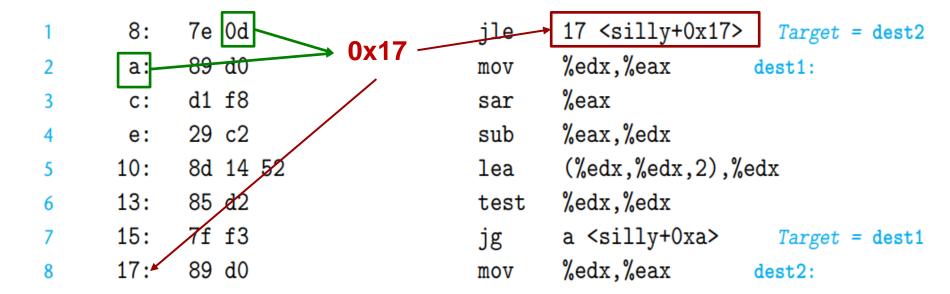
■ Body?

Extra 1: Các câu lệnh jump - Label

- Vị trí sẽ nhảy đến của các lệnh jump trong mã assembly được biểu diễn dưới dạng các label.
- Assembler và Linker có thể lựa chọn 1 trong 2 cách để xác định vị trí nhảy đến:
  - Địa chỉ tuyệt đối: 4 (hoặc 8) bytes địa chỉ chính xác của instruction đích muốn nhảy đến.
  - PC relative địa chỉ tương đối: khoảng cách tương đối giữa instruction đích và vị trí instruction liền sau lệnh jump (giá trị thanh ghi PC).

Extra 1: Các câu lệnh jump - Label

■ PC relative – địa chỉ tương đối

Extra 2: Sử dụng Condition Codes Gán giá trị dựa trên điều kiện

- Các instruction SetX
  - setx dest
  - Gán byte thấp nhất (low-order byte) của destination thành 1 hoặc
     0 dựa trên 1 nhóm các condition codes.
  - Không thay đổi 7 bytes còn lại

SetX	Condition	Description
sete	ZF	Equal / Zero
setne	~ZF	Not Equal / Not Zero
sets	SF	Negative
setns	~SF	Nonnegative
setg	~(SF^OF) &~ZF	Greater (Signed)
setge	~(SF^OF)	Greater or Equal (Signed)
setl	(SF^OF)	Less (Signed)
setle	(SF^OF) ZF	Less or Equal (Signed)
seta	~CF&~ZF	Above (unsigned)
setb	CF	Below (unsigned)

Các thanh ghi x86-64: low-order byte?

%rax %al	%r8b
%rbx %bl	%r9b
%rcx %cl	%r10b
%rdx %dl	%r11b
%rsi %sil	%r12b
%rdi %dil	%r13b
%rsp %spl	%r14b
%rbp %bpl	%r15b

Có thể tham chiếu đến các byte thấp này

Extra 2: Sử dụng Condition Codes Gán giá trị dựa trên điều kiện (tt)

- Các instruction SetX:
  - Gán giá trị cho 1 byte dựa trên 1 nhóm các condition codes
- Thay đổi 1 byte trong các thanh ghi
  - Không thay đổi các bytes còn lại
  - Thường dùng movzbl
    - Instruction 32-bit cũng gán 32 bits cao thành 0

```
int gt (long x, long y)
{
  return x > y;
}
```

Thanh ghi	Tác dụng
%rdi	Tham số 🗴
%rsi	Tham số y
%rax	Giá trị trả về

```
cmpq %rsi, %rdi # Compare x:y
setg %al # Set when >
movzbl %al, %eax # Zero rest of %rax
ret
```

Extra 3: Sử dụng Condition Codes Chuyển giá trị có điều kiện (conditional move)

- Các instruction move có điều kiện
  - Hỗ trợ thực hiện:
     if (Test) Dest ← Src
  - Hỗ trợ trong các bộ xử lý x86 từ 1995 trở về sau
  - GCC tries to use them
    - But, only when known to be safe

■ Why?

- Branches are very disruptive to instruction flow through pipelines
- Conditional moves không cần chuyển luồng

C Code

```
val = Test
? Then_Expr
: Else_Expr;
```

Goto Version

```
result = Then_Expr;
eval = Else_Expr;
nt = !Test;
if (nt) result = eval;
return result;
```

Chuyển giá trị có điều kiện (conditional move) Ví dụ

```
long absdiff
  (long x, long y)
{
    long result;
    if (x > y)
        result = x-y;
    else
        result = y-x;
    return result;
}
```

Register	Use(s)
%rdi	Argument x
%rsi	Argument y
%rax	Return value

Chuyển giá trị có điều kiện (conditional move) **Bad cases**

Tính toán phức tạp

```
val = Test(x) ? Hard1(x) : Hard2(x);
```

- Cả 2 giá trị đều được tính toán
- Chỉ hữu ích khi các phép tính toán đều đơn giản

Tính toán có rủi ro

```
val = p ? *p : 0;
```

- Cả 2 giá trị đều được tính toán
- Có thể có những ảnh hưởng không mong muốn (p null?)

Tính toán có tác động phụ

```
val = x > 0 ? x*=7 : x+=3;
```

- Cả 2 giá trị đều được tính toán
- Cần loại bỏ tác động phụ

Nội dung

Các chủ đề chính:

- 1) Biểu diễn các kiểu dữ liệu và các phép tính toán bit
- 2) Ngôn ngữ assembly
- 3) Điều khiển luồng trong C với assembly
- 4) Các thủ tục/hàm (procedure) trong C ở mức assembly
- 5) Biểu diễn mảng, cấu trúc dữ liệu trong C
- 6) Một số topic ATTT: reverse engineering, bufferoverflow
- 7) Phân cấp bộ nhớ, cache
- 8) Linking trong biên dịch file thực thi

Lab liên quan

- Lab 1: Nội dung <u>1</u>
- Lab 2: Nội dung 1, 2, 3
- Lab 3: Nội dung 1, 2, 3, 4, 5, 6

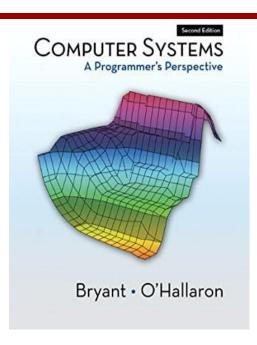
- Lab 4: Nội dung 1, 2, 3, 4, 5, 6
- Lab 5: Nội dung 1, 2, 3, 4, 5, 6
- Lab 6: Nội dung 1, 2, 3, 4, 5, 6

Giáo trình

Giáo trình chính

Computer Systems: A Programmer's Perspective

- Second Edition (CS:APP2e), Pearson, 2010
- Randal E. Bryant, David R. O'Hallaron
- http://csapp.cs.cmu.edu

Tài liệu khác

- The C Programming Language, Second Edition, Prentice Hall, 1988
  - Brian Kernighan and Dennis Ritchie
- The IDA Pro Book: The Unofficial Guide to the World's Most Popular Disassembler, 1st Edition, 2008
  - Chris Eagle
- Reversing: Secrets of Reverse Engineering, 1st Edition, 2011
  - Eldad Eilam

